

emv | Energiamarkkinavirasto

tiedottaa

NUMERO 2. SYYSKUU 2003

Tässä numerossa:

EMV:n päätöksiä	2
Sähkömarkkinat	3
EMV:ssä tapahtuu	6
Henkilöstöuutisia	8
Palautekuponki	8

emv | Energiamarkkinavirasto
tiedottaa

Lehti kertoo Energiamarkkinaviraston sidosryhmille sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnan ajankohtaisista asioista.

Tiedotteessa käsitellyt asiakirjat ovat myös kotisivuilla www.energiamarkkinavirasto.fi

*Päätoimittaja:
Tapio Silvennoinen
Toimituksen osoite:
Lintulahdenkatu 10,
00500 Helsinki*

*Puh. (09) 6220 360
Faksi (09) 6221 911*

*Internet:
www.energiamarkkinavirasto.fi*

emv | Energiamarkkinavirasto
Energiamarknadsverket

Kohti uudentyypistä valvontaa

■ Kauppa- ja teollisuusministeriön kohtuullisuusvalvontaa uudistava työryhmä sai väliraporttinsa valmiiksi kesän kynnyksellä. Väliraportin ja sen sisältämien valvonnan kehittämisen suuntaviivojen ideana oli, että näin Energiamarkkinavirasto saisi jo etukäteen eväitä ja vinkkejä valmistautuakseen valvonnan uudistamiseen. Uudistustyön aikataulu on kireä, sillä keskeisenä muutoksen syynä olevat uusien sähkö- ja maakaasusisämarkkinadirektiivien veloitteet on pantava täytäntöön kansallisessa lainsäädännössä ensi vuoden heinäkuun alkuun mennessä.

Työryhmä esitti jatkoselvittelyyn vuosittaisiin tilinpäätöstietoihin perustuvaa jälkikäteistä valvontamallia. Siinä kaikkien sähkö- ja maakaasuverkkotoimintaa harjoittavien toimijoiden tuotto arvioitaisiin toteutuneiden tilinpäätöstietojen perusteella vuosittain jälkikäteen. Tarkastelu perustuisi etukäteen sovittuun valvontajaksoon, jonka pituus voisi olla 3 - 5 vuotta. Valvontajakson aikana tuotto voisi vaihdella kohtuullisen tason molemmin puolin ja kohtuullisuus arvioitaisiin koko valvontajakson ajalta. Tämä helpottaisi valvotavien toimintaa ja mahdollistaisi vuosittaisten vaihtelujen korjaamisen. Valvontajakson päätteeksi valvontaviranomainen antaisi päätöksen, jossa todettaisiin hinnoittelun kohtuullisuus koko valvontajakson ajalta.

Direktiivit edellyttävät, että sääntelyviranomainen vahvistaa tai hyväksyy ennen niiden voimaantuloa ainakin ne menetelmät, joita käytetään siirto- ja jakelutariffien laskennassa tai niitä koskevien ehtojen ja edellytysten vahvistamisessa. Tämä koskee myös verkkoon liittämistä ja tasepalvelujen tarjontaa.

Työryhmän on jatkotyöstöön valitun valvontamallin osalta päätynyt ehdottamaan tämän edellytyksen täyttämistä siten, että Energiamarkkinavirasto antaisi viimeistään puoli vuotta ennen valvontajakson alkua jokaista valvottavaa toimijaa koskevan metodologiapäätöksen, jossa vahvistettaisiin valvontajaksolla sovellettava hinnoittelumetodologia. Sen tarkoituksena olisi vahvistaa ne kriteerit, joiden mukaisesti hinnoittelusaan yritysten verkkopalvelujen hinnoittelu olisi lain vaatimalla tavalla kohtuullista. Metodologiapäätökseen sisältyisivät siten muun muassa oman ja vieraan pääoman määrittelymetodologia, verkkoliiketoimintaan sitoutuneen pääoman laskentamenetelmät, poistojen laskenta ja mahdolliset tehostamistavoitteet. Näiden perusteet määräytyisivät luonnollisesti sähkö- ja maakaasumarkkinain sekä niiden nojalla mahdollisesti annettavien muiden säännösten perusteella.

Ehdotettu valvontamalli merkitsee sähkö- ja maakaasuverkkotoiminnan hinnoitteluvalvonnan terävöittämistä. Valvonta koskisi tasapuolisesti kaikkia toimijoita eikä vain niitä, joista on tehty viranomaiselle selvityspyyntö. Tai niitä harvoja, jotka viranomainen on omaloitteisesti valinnut noin 150:n toimijan joukosta. Valvonnan uskottavuus ja toimivuus paranisivat näin verkkopalvelujen käyttäjien näkökulmasta.

Uusi malli lisäisi väistämättä valvotavien yritysten työmäärää, sillä raportointiveloitteet kasvaisivat jonkin verran nykyisestä. Isoina plussina on kuitenkin nykyistä parempi ennakoitavuus ja yrityksen joustomahdollisuudet. Metodologiapäätös kertoisi jo ennen valvontajakson alkua, mitkä ovat tuoton-

laskennan kriteerit (eikä kuten nykyisin, jolloin sallitut tuotto prosentit voi tietää varmuudella vasta jälkikäteen). Vuotta pidempi tarkastelujakso puolestaan antaa yritykselle pelivaraa hinnoittelussa. Erilaiset verkkotoimintaan ja sen talouteen liittyvät epävarmuustekijät voidaan paremmin huomioida yhtä vuotta pidemmässä tarkastelussa.

Vaikka kaikki on viime kädessä

kiinni lainmuutosten valmistelusta ja hyväksymisestä, Energiamarkkinavirasto käynnistää jo syksyn mittaan hankkeita, jotka liittyvät metodologiapäätösten osien valmisteluun. Niin sähkökuin maakaasuverkkotoiminnan kohtuullisen tuoton määräytymisperusteita on tarkasteltava uudessa tilanteessa, kun sallitut tuotto prosentit tulisi kertoa jo etukäteen. Kuten tähänkin asti, toinen

suuri haaste on tehokkuus ja siihen liittyvää työtä jatketaan. Hankkeet tähtäävät sellaisen guidelines-tyyppisen asiakirjan valmisteluun, joka sisältää luonnoksen metodologiapäätöksen sisällöstä ja joka toimitetaan valvottaville yrityksille lausuntoa varten ensi vuoden alkupuolella.

Hyvää syksyä toivottaen
 Asta Sihvonon-Punkka

Piirros: Anssi Keränen

EMW:N PÄÄTÖKSIÄ:

Sähkön siirron hinnoittelun korjaavista toimenpiteistä päätöksiä

■ Energiamarkkinavirasto on antanut kaksi päätöstä, jotka koskevat verkonhaltijan korjaavia toimenpiteitä sähkön siirron hinnoittelussa. Toinen päätös (annettu 16.5.2003) koskee korkeimman hallinto-oikeuden 3.7.2001 antaman, Energiamarkkinaviraston 24.11.2000 tekemää päätöstä koskevan ratkaisun edellyttämiä korjaavia toimenpiteitä koskien Tornion kaupungin energialaitoksen sähkön siirron hinnoittelua. Energiamarkkinavirasto katsoi, että korjaavien toimenpiteiden riittävyttä

voidaan arvioida samanlaisella laskentamenetelmällä kuin Tornion kaupungin energialaitosta koskevassa päätöksessä on käytetty vuosien 1996-1999 osalta. Energiamarkkinavirasto on arvioinut Tornion kaupungin energialaitoksen sähkön siirron hinnoittelun kohtuullisuutta koskevien korjaavien toimenpiteiden riittävyttä vuoden 2002 osalta Tornion kaupungin energialaitoksen toimittamien laskelmien pohjalta. Energiamarkkinavirasto katsoo, että Tornion kaupungin energialaitoksen Ener-

giamarkkinaviraston 24.11.2000 antaman päätöksen (118/42/98) johdosta suorittamien korjaavien toimenpiteiden jälkeen noudattama sähkön siirron hinnoittelu on ollut sähkömarkkinalain 10 §:n sekä 14 §:n 2 momentin mukaista vuonna 2002, ja että Tornion kaupungin energialaitoksen suorittamat, sähkömarkkinalain 39 §:n 1 momentin mukaiset korjaavat toimenpiteet ovat olleet riittäviä.

Toisessa, 3.7.2003 antamassaan päätöksessä Energiamarkkinavirasto on arvioinut Hämeenlinnan Energia Oy:n sähkön siirron hinnoittelun kohtuullisuutta koskevien korjaavien toimenpiteiden riittävyyttä Hämeenlinnan Energia Oy:n toimittamien laskelmien poh-

jalta. Energiamarkkinavirasto katsoi, että Hämeenlinnan Energia Oy:n Energiamarkkinaviraston 23.11.2001 antaman päätöksen (241/51/96) johdosta suorittamat sähkömarkkinalain 39 §:n 1 momentin mukaiset korjaavat toimenpiteet verkkopalveluiden hinnoitteluun

ovat riittäviä.

Päätös Tornion kaupungin energialaitoksen korjaavista toimenpiteistä 16.5.2003, Dnro 390/421/2001 ja päätös Hämeenlinnan Energia Oy:n korjaavista toimenpiteistä 3.7.2003, Dnro 64/421/2003

Sähköntuotannon liittymismaksu 20 kV:n verkossa

■ Energiamarkkinavirasto on tehnyt päätöksen Lumituuli Oy:n ja Keskusosuuskunta Oulun Seudun Sähkön välisestä sähköntuotannon liittymismaksukiistasta 20 kV:n keskijänniteverkkoon liityttäessä.

Energiamarkkinavirasto katsoo päätöksessään, ettei Oulun Seudun Sähkö ole menetellyt sähkömarkkinalain vastaisesti määriteltessään liittymismaksun nimellistehoon perustuvana, vaan liittymismaksu voidaan myös voimalaitoksen liittymässä verkkoon määrätä teho-

käyttäjille. Energiamarkkinavirasto katsoo, että asiassa on jäänyt osoittamatta, että Oulun Seudun Sähkö olisi perinyt Lumituuli Oy:ltä kustannuksia, jotka kuuluisivat tulevien voimalaitosten liittymismaksuihin tai että liittymismaksusta olisi varattu osa tulevaisuudessa toteutettavaa tuulivoiman rakentamistarvetta varten. Oulun Seudun Sähkö on nimellistehoon perustuvaa liittymismaksua soveltaessaan käyttänyt sellaista hyväksyttävää liittymismaksun määräytymisperustetta, joka on toteuttanut sähkömarkkinalain 9 §:n 2 momentissa tarkoitettua kohtuullista korvausta liittämisesä eikä liittymismaksun määräytymisperusteita voida pitää kohtuuttomina.

Lisäksi asiassa on jäänyt osoittamatta, että Oulun Seudun Sähkö olisi menetellyt omien liittymismaksuperusteiden

sa vastaisesti jätettäessään rakentamatta merikaapelin yksikköhinnan mukaan määräytyvän liittymismaksun määrällä. Annetun selvityksen perusteella Oulun Seudun Sähkön menettely on ollut yhdenmukainen Lumituuli Oy:n voimalaitoksen ja sen oman tuotantolaitoksen liittämisesä. Energiamarkkinavirasto toteaa siten, ettei Oulun Seudun Sähkö ole rikkonut sähkömarkkinalain 14 §:n 1 momentin vaatimusta tasapuolisesta ja syrjimättömästä kohtelusta.

Päätös on luettavissa kokonaisuudessaan Energiamarkkinaviraston kotisivuilta kohdassa Päätöksiä ja lausunnot ja/Päätökset ja lausunnot v. 2003

Päätös Keskusosuuskunta Oulun Seudun Sähkön liittymismaksuperusteista ja liittymissopimusehdoista 25.6.2003, Dnro40/422/1999

SÄHKÖMARKKINAT:

Sähkön ja maakaasun hinnoittelun valvonta uudistuu

■ Vuoden 2004 heinäkuun alussa voimaan astuvat EY:n energiasäädöksiin direktiivien uudet vaatimukset sähkö- ja maakaasuverkkotoiminnan valvonnalle sekä nykyisessä valvontajärjestelmässä havaitut puutteet ovat käynnistäneet tarpeen valvonnan uudistamiselle. Kauppa- ja teollisuusministeriö asetti 11.2.2003 työryhmän, jonka tehtävänä on tehdä lokakuun 2003 loppuun mennessä ehdotukset sähkö- ja maakaasumarkkinoiden verkkotoiminnan hinnoittelun metodologian ja kohtuullisuusvalvonnan uudistamiseksi.

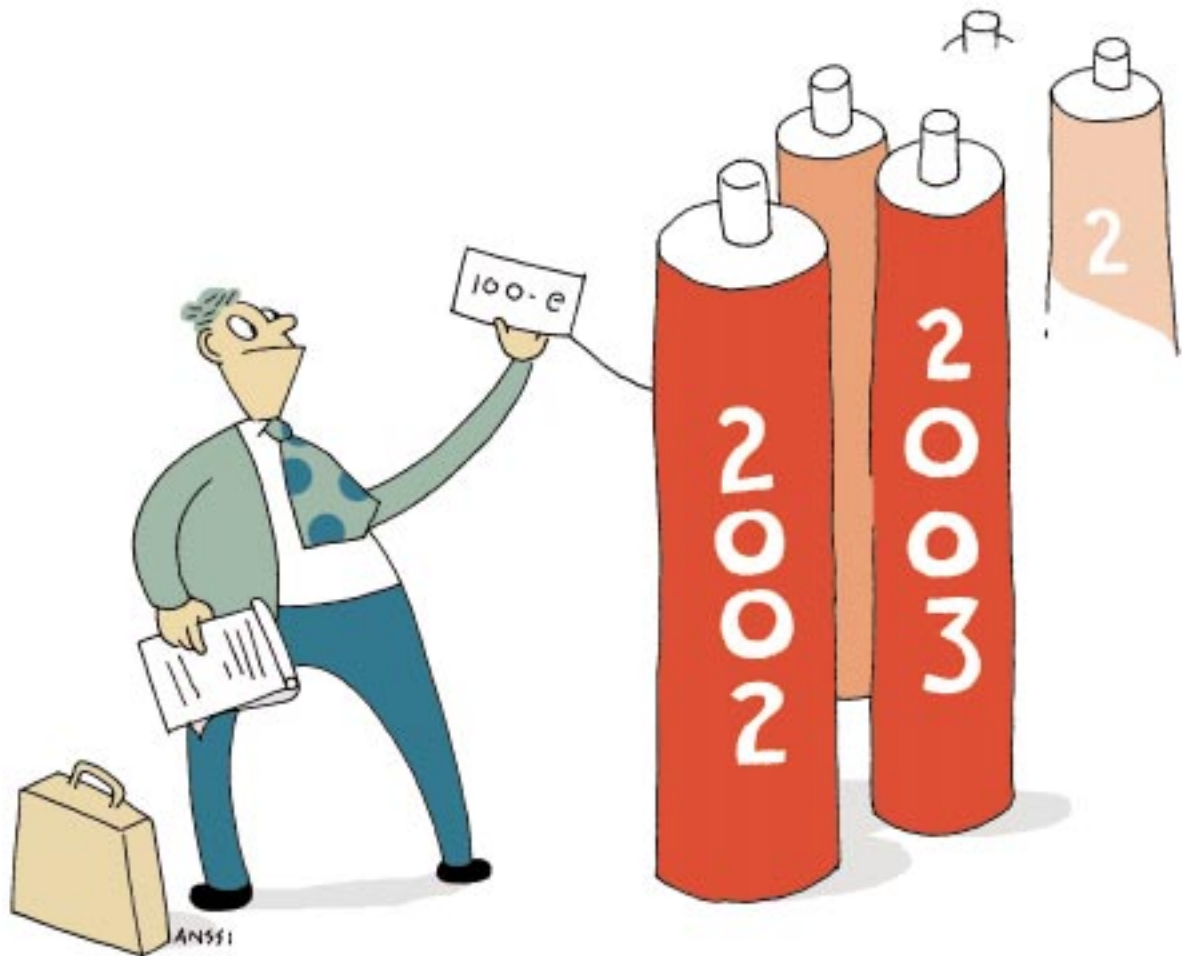
Toimeksiannon mukaisesti työryhmän tuli luovuttaa toukokuun loppuun

mennessä väliraportti, jossa tuli kuvata suuntaviivat ehdotettavasta uudistuksesta niin, että Energiamarkkinavirasto voisi aloittaa välttämättömät valmistelut uudistuksen toteuttamiseksi riittävien ajoissa.

Direktiivien verkkotoiminnan valvontaan asettamista vaatimuksista Suomen kannalta merkittävimpiä ovat, että valvojan viranomaisen tulee antaa päätös valituksiin 4 kuukauden kuluessa ja että viranomaisen tulee etukäteen hyväksyä tai vahvistaa vähintään liittymismaksujen ja siirtotariffien laskentamenetelmät sekä tasepalvelujen tarjontaan liittyvät menetelmät.

Kauppa- ja teollisuusministeriön asettamassa kohtuullisuusvalvontatyöryhmässä on käsitelty useita erilaisia valvontamalleja ja jatkoselvittelyyn valittiin kaikkien yritysten vuosittaisiin tilinpäätöstietoihin perustuva jälkikäteen valvontamalli. Tämän vaihtoehdon on arvioitu täyttävän asetetut vaatimukset ja lisäksi siihen siirtyminen korjaisi useita nykyisen valvontamallin ongelmakohtia. Samalla pystyttäisiin säilyttämään myös nykyiseen jälkikäteen valvontamalliin liittyviä hyviä piirteitä.

Merkittävä ero ehdotetussa uudessa valvontamallissa verrattuna nykyiseen tapauskohtaiseen jälkikäteen valvon-

Piirros: Anssi Keränen

taan on siinä, että jatkossa kaikkien valvottavien verkonhaltijoiden hinnoittelun kohtuullisuutta valvottaisiin säännöllisesti riippumatta siitä, onko yrityksen hinnoittelusta tehty tutkimuspyyntöjä. Ehdotetun mallin on siten arvioitu parantavan asiakkaiden luottamusta verkonhaltijoiden toimintaa kohtaan. Säännöllisen ja jatkuvan valvonnan on myös katsottu vähentävän asiakkaiden tekemien verkkopalveluhintoja koskevien tutkimuspyyntöjen tarvetta.

Muutaman vuoden valvontajakso

Ehdotetussa valvontamallissa siirryttäisiin kiinteisiin 3-5 vuoden mittaisiin valvontajaksoihin, joiden aikana noudatettua hinnoittelua tullaan arvioimaan kokonaisuutena. Malliin sisältyisi myös eräitä hinnoittelun ennustettavuutta parantavia tekijöitä. Energiamarkkinavirasto antaisi viimeistään noin puoli vuotta ennen valvontajakson alkua jokaista valvottavaa yritystä koskien erillisen metodologiapäätöksen, jossa vahvistettaisiin alkavalla valvontajaksolla sovellettava hinnoittelumetodologia. Tähän kuuluisivat muun muassa verkkoliiketoiminnan kohtuullisten tuotto-prosenttien määrittelytapa, tuoton poh-

jana olevan pääoman laskentaperusteet, sovellettavat poistomenetelmät sekä koko valvontajaksolle asetettava yhtiökohtainen tehostamistavoite, johon voisi sisältyä myös tuottavuuden kasvun huomioon otettava toimialan yleinen tehostamistavoite.

Kohtuullisuutta arvioitaessa käytettävät tuotto-%:t tulisi lisäksi olla määriteltävissä etukäteen. Metodologiapäätösten sisältöä voitaisiin uudistaa menetelmien kehittyessä tarvittaessa seuraavalle valvontajaksolle. Tätä kautta verkonhaltijoilla olisi tiedossa nykyistä selkeämpi toimintaympäristö sekä hyväksyttävänä pidettävät toimintatavat koko valvontajakson ajalle.

Ehdotetussa mallissa Energiamarkkinavirasto laskisi toteutuneiden tilinpäätös- ja muiden tietojen perusteella vuosittain jokaisen valvottavan yrityksen osalta edellisen vuoden toteuman jälkikäteen ja ilmoittaisi sen verkonhaltijoille tiedoksi. Verkonhaltijan hinnoittelu arvioitaisiin tarkastellen valvontajaksoa kokonaisuutena. Energiamarkkinavirasto antaisi päätöksiä verkonhaltijoiden hinnoittelun kohtuullisuudesta vasta kunkin valvontajakson päättyttyä. Kesken valvontajakson Energiamarkkinavirasto ei antaisi päätöksiä verkonhaltijan hinnoittelun kohtuullisuudesta.

Siten uusi malli mahdollistaisi, että valvontajakson aikana yksittäisenä vuotena verkonhaltija voisi ottaa toiminnasta kohtuullisena pidettävää tuottorajaa korkeamman tuoton kunhan hinnoittelu pysyisi koko valvontajakson ajalta tarkasteltuna keskimäärin kohtuullisena.

Tuotto valvontajaksolta

Työryhmän ehdotuksen mukaan Energiamarkkinavirasto vahvistaisi valvontajakson päättyttyä annetulla päätöksellä kunkin yhtiön yhteenlasketun ali- tai ylituoton koko päättyneen valvontajakson ajalta. Jos päättyneeltä valvontajaksolta yhtiölle kertyisi ylituottoa, päätöksessä Energiamarkkinavirasto velvoittaisi verkonhaltijan ottamaan kertyneen ylituoton huomioon uuden valvontajakson hinnoittelussaan. Ylituoton palautus asiakkaille tapahtuisi hinnoittelun kautta eikä maksuja normaalisti palautettaisi suoraan yksittäisille asiakkaille. Tämä parantaisi asiakkaiden asemaa merkittävästi nykytilanteeseen nähden. Nykyisellään asiakkaiden tulee itse hakea palautusta viimekädessä oikeudenkäynnin kautta, mikä on menettelynä hyvin raskas ja kustannuksiltaan kallis.

Ehdotuksen mukaan vastaavasti jos

verkonhaltija ei keräisi valvontajakson aikana verkkotoiminnastaan kohtuullisena pidettävää tuottoa eli jaksolta yritykselle kertyisi alituottoa, niin Energiamarkkinaviraston päätöksessä määriteltäisiin, millä tavoin yhtiö voisi halutessaan periä alituoton asiakkailtaan tariffeissa. Verkonhaltijan olisi edelleenkin mahdollista myös pidättäytyä ottamasta hyväksyttävänä pidettävän taasoista tuottoa pääomalle esimerkiksi siinä tapauksessa, että omistaja päättäisi elinkeinopoliittisesta syystä pitää alueen verkkotariffit edullisina.

Uusi valvontamalli on suunniteltu otettavaksi käyttöön vuodesta 2005 lähtien. Jo tänä syksynä Energiamarkkinavirasto käynnistää tarvittavia valmistelevia toimia. Viraston suunnitelmassa on laatia uudesta sähkö- ja maakaasuverkkotoiminnan hinnoittelun

kohtuullisuusvalvonnasta ja sen toteutukseen liittyvistä yksityiskohdista ns. guidelines -ohje. Ohjeen ensimmäinen luonnosversio pyritään lähettämään lausunnoille vuoden 2004 alussa. Saatujen kommenttien perusteella luonnosta on tarkoitus päivittää kevään 2004 aikana siten, että lopullinen versio olisi julkaistavissa loppukeväästä 2004. Ohje toimisi perustana, kun Energiamarkkinavirasto antaisi valvottavien verkonhaltijoiden hinnoittelua koskevat metodologiapäätökset viimeistään alkusyksystä 2004.

Energiamarkkinavirasto katsoi kauppa- ja teollisuusministeriölle väliraportista antamassaan lausunnossa, että työryhmän jatkotyön perustaksi valitsema malli edustaa toimivaa kompromissia uusien direktiivien vaatimusten ja nykyisen jälkikäteen valvontamallin

välillä. Erityisenä parannuksena nykyiseen valvontamalliin verrattuna virasto piti sitä, että kaikki sähkö- ja maakaasuverkkotoiminnan harjoittajat ovat jatkossa säännöllisen valvonnan kohteena. Valmistautumisajan lyhyden takia virasto esitti, että alkuvaiheessa valvontajakson tulisi olla kolme vuotta, jotta saadut kokemukset ja tarvittavat korjaukset voitaisiin tehdä seuraavan valvontajakson metodologiapäätöksiin riittävän nopeasti. Vakiintuneessa tilassa valvontajakson pituus voisi olla esimerkiksi viisi vuotta. Ehdotettu uusi valvontamalli lisää sekä valvottavien yritysten että Energiamarkkinaviraston työmäärää. Varovaisten arvioiden mukaan uudistus edellyttäisi Energiamarkkinavirastossa 2 - 4 henkilön lisäystä sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvontaan.

Sähkömarkkinalaki muuttui 1.9.2003

■ Laki sähkömarkkinalain muuttamisesta (n:o 444/2003) astui voimaan 1.9.2003. Lakimuutokseen sisältyy merkittäviä uudistuksia, jotka vaikuttavat sähkömarkkinoihin. Lakiuudistus helpottaa sähkönmyyjän vaihtamista ja velvoittaa sähköyhtiön maksamaan sähkönkäyttäjälle korvausta vähintään 12 tuntia kestävästä sähkökatkosta. Samalla sähkömarkkinalain kuluttajansuojasäännöksiä aletaan soveltaa myös kiinteistöverkoissa tapahtuvaan sähkönmyyntiin.

Sähkönmyyjän vaihtamisen helpottamiseksi sähkömarkkinalakiin lisätään säännökset (15 a §), jotka kieltävät erillisten palvelumaksujen perimisen sähkönmyyjän vaihdosta sekä sähkömittarin lukemisesta vaihdon yhteydessä. Verkonhaltija ei saa periä erillistä maksua sähkönmyyjän vaihtamiseen liittyvistä rekisteröinti-, taseselvitys- ja muista vastaavista suoritteistaan.

Sähkönmyyjän vaihtamisen yhteydessä tapahtuvan maksuttoman mittarin lukemisen edellytyksenä on, että edellisestä myyjän vaihdosta on kulunut vähintään vuosi. Myyjänvaihtoon liittyvä mittalaitteen lukeminen aiheuttaa verkonhaltijalle kustannuksia, jotka asiakkaalta perittäessä ovat muodostaneet kustannuskynnyksen sähkönmyyjien kilpailuttamiselle ja jäykistäneet sähkömarkkinoiden toimivuutta. Vuoden aikaraja on lakiin sisällytetty sen vuoksi,

koska nykyisin kilpailun piiriin kuuluvat sopimukset solmitaan pääsääntöisesti yhden tai kahden vuoden määräaikaisina sopimuksina.

Sähkön oston kilpailuttamismahdollisuus ulotetaan kuluttajiin, jotka ostavat sähkönsä vuokranantajalta tai taloyhtiöltä kiinteistöverkon kautta. Asukkaan siirtyessä ostamaan sähkönsä jakeluverkon kautta hänellä tulee olla jakeluverkon tekniset vaatimukset täyttävä mittalaitteisto (10 §, 24 §). Useimmissa tapauksissa verkonhaltija toimittaa uusille sähkönkäyttäjille mittalaitteiston ilman erillistä korvausta. Joissain kiinteistöissä voi siirtyminen jakeluverkon asiakkaaksi tapahtua muuttamalla asunnon mittauspulssi siten, että se vähennetään kiinteistön kokonaiskulutusta mittavaan laitteiston keräämistä pulsseista, jolloin kiinteistönhaltija perii korvauksen johdotuksen muutostyöstä.

Uusi säännöstö lisää kuluttajansuojaa kiinteistöissä tapahtuvassa sähkönhankinnassa, ja turvaa kiinteistöjen asukkaille mahdollisuuden olla liittymättä kiinteistön yhteiseen sähkönhankintaan. Kiinteistönhaltijoita tulevat sitomaan vastaavat säännökset kuin muitakin sähkönmyyjiä. Sähkömarkkinoiden sopimuksia koskevia säännöksiä (6a luku) sovelletaan myös sähkönmyyjään, joka myy sähköä sähkönkäyttäjälle kiinteistön tai sitä vastaavan

kiinteistöryhmän sisäisen verkon kautta.

Sähkömarkkinalaissa (27 f §) säädetään lisäksi sähköntoimituksen keskeytyskorvauksista. Uuden säännösten mukaan jakeluverkonhaltijan tulee maksaa sähkönkäyttäjälle korvaus vähintään 12 tuntia kestävästä sähkökatkosta. Korvauksen määrä riippuu vuosittaisen verkkopalvelumaksun suuruudesta ja nousee portaittain keskeytysajan pituuden kasvaessa. Pituudeltaan 12-24 tunnin keskeytyksestä tulee maksaa sähkönkäyttäjälle 10 %:n hyvitys vuotuisesta verkkopalvelumaksusta, pituudeltaan 24-72 tunnin keskeytyksestä 25 %:n, 72-120 tunnin keskeytyksestä 50 %:n hyvitys vuotuisesta verkkopalvelumaksusta. Yli viiden vuorokauden keskeytyksestä maksettava korvaus on vuotuisen verkkopalvelumaksun suuruinen, ja korvauksen enimmäismäärä on kuitenkin 700 euroa, mikä vastaa sähkölämmitetyn omakotitalon vuotuisesta verkkopalvelumaksusta.

Lakiuudistuksen yhteydessä järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan veloitteisiin lisättiin (16 §) kehittämismallisuus ja rajajohtojen rakentamisedellytyksiä sekä rajatariffien asettamisperusteita täsmennettiin (18 §).

Laki sähkömarkkinalain muuttamisesta, no 444/2003, annettu 6 päivänä kesäkuuta 2003

Tuotannon siirron hinnoittelu alue- ja jakeluverkossa

■ Vapo Oy pyysi Energiamarkkinaviraston kantaa siihen, onko sähkömarkkinalain mukaista periä oman kulutuksen markkinapaikkamaksua yli kantarverkkomaksujen tason sähkön tuotannon siirtohinnan yhteydessä.

Vapo Oy omistaa eri puolilla Suomea sähkön tuotantolaitoksia, joissa osa sähkön tuotannosta kuluu liittymän sisällä ja osa siirretään paikalliseen jakeluverkkoon. Vapo Oy on todennut, että jakeluverkkoyhtiöiden siirtohinnoittelu vaihtelee merkittävästi niin hintojen kuin hintojen määräytymisperusteiden osalta.

Sähkömarkkinalaki ei sinänsä ota kantaa siihen, millä laskentamenetelmällä siirtomaksut tulee määrittellä tai mikä on oikea tapa määrittellä siirtomaksujen jakautuminen tuotannon ja kulutuksen kesken. Laki ei myöskään ota kantaa siihen, millaisista komponenteista sähkön siirtomaksun tulee koostua, mikä on eri maksukomponenttien hyväksyttävä taso tai millaiset keskinäiset suhteet eri maksukomponenteilla tulee olla.

Sähkömarkkinalain 14 §:n 1 momentin mukaan verkkopalveluiden myyntihintojen ja niiden määräytymisperusteiden on oltava tasapuolisia ja syrjimättömiä kaikille verkon käyttäjille. Tuotannon siirtotariffin, kuten muidenkin tariffien osalta, tämä merkitsee että saman asiakasryhmän sisällä tulee olla voimassa yhtenäiset hinnoitteluperusteet.

Sähkömarkkinalain 14 §:n 2 momentin mukaan verkkopalveluiden hinnoittelun on oltava kohtuullista. Energiamarkkinavirasto tarkastelee siirtohinnoittelun kohtuullisuutta yleensä koko yrityksen mittakaavassa, jolloin tarkastelun kohteena on yrityksen koko siirtotoiminnasta keräämät tulot. Energiamarkkinavirasto voi kuitenkin tarkastella myös yksittäisen tariffin kohtuullisuutta, mikäli tämä katsotaan aiheelliseksi.

Energiamarkkinavirasto on tehnyt jo aiemmin ratkaisun tuotannon siirtotariffeista (Dnro 55/42/1998). Ratkaisun mukaan tuotannon siirtotariffin koh-

tuullisuus edellyttää, että tariffi on kustannusvastaava ja ettei siihen sisälly kohtuutonta tuottoa.

Sähkömarkkinalain 14 §:n 3 momentin mukaan verkkopalvelujen hinnoittelussa ei mm. saa olla sähkökaupan kilpailua ilmeisesti rajoittavia ehtoja. Energiamarkkinavirasto katsoo, että sähkömarkkinalainsäädännön mukainen kustannusvastaava siirtohinnoittelu jakeluverkoissa voi merkitä, että jonkin verkonhaltijan verkkoon liittyvä verkon käyttäjä voi joutua maksamaan korkeampia verkkopalvelumaksuja kuin jonkin toisen verkonhaltijan verkkoon liittynyt vastaavanlainen verkon käyttäjä.

Siten kustannusvastaava tuotannon siirtotariffi, vaikka se olisi muiden verkonhaltijoiden vastaaviin tariffeihin verrattuna korkea, ei vielä sinänsä merkitse sähkökaupan kilpailua ilmeisesti rajoittavaa ehtoa.

*Lausunto Vapo Oy:lle
 2.7.2003, Dnro 198/63/2002*

EMV:SSÄ TAPAHTUU:

Päästökauppa- tehtävien organisointi EMV:ssa

■ Energiamarkkinavirastolle on tulossa päästökauppaan liittyviä tehtäviä ja tätä koskevaa lainsäädäntöä valmistellaan parhaillaan kauppa- ja teollisuusministeriössä. Energiamarkkinavirastolle suunnitellut tehtävät sisältävät päästöluopien käsittelyn, päästöoikeuksien vuositaisen jakamisen aikanaan valtioneuvoston hyväksyttäväksi tulevan alkujakosuunnitelman mukaisesti, päästörekisterin perustamisen ja ylläpidon sekä päästöoikeuksien seurannan.

Energiamarkkinavirasto on ryhtynyt valmistautumaan uusiin tehtäviin perustamalla viraston sisäisen päästökauppa-projektin, jossa on tällä hetkellä kolme henkilöä. Projektin johdossa toimii viraston johtava lakimies Tuula Gottleben ja kaksi muuta tärkeää lenkkiä ovat atsuunnittelija Jukka Moisanen ja ylitarkastaja Johanna Haverinen.

Vuoden 2003 lisätalousarvion sekä ensi vuoden talousarvioesityksen mukaan Energiamarkkinaviraston henkilöstövahvuus päästökaupatehtävissä olisi enimmillään neljä vakituista ja neljä määräaikaista henkilöä. Päästöluopien myöntäminen ajoittuu näillä näkymin vuoteen 2004 ja luvat tulisi olla myönnettyinä jo vuoden 2005 alkuun mennessä, jolloin EU:n laajuinen pääs-

tökauppa käynnistyy. Lupakäsittelyn ajoittuminen arviolta runsaan 300 laitoksen osalta enimmillään yhteen vuoteen selittää tarpeen määräaikaistilanteille työntekijöille.

Yritysten lainakannan keskikoron tilastointitapa muuttuu

■ Suomen Pankki uudistaa tilastointiaan vuoden 2003 aikana, jolloin sen tilastointijärjestelmä yhdenmukaistetaan Euroopan Keskuspankin vastaavan järjestelmän kanssa. Uudistuksen yhtey-

dessä Suomen Pankki saattaa lopettaa yritysten lainakannan keskkoron tilastoinnisen nyky muodossaan. Tilaston nimi pysyy ennallaan, mutta sen tilastointiperuste muuttuu.

Energiamarkkinavirasto on pyytänyt lausuntoa Suomen Pankilta ja Tilastokeskukselta siitä, miten Euroopan Keskuspankin korkotilastointi poikkeaa kansallisesta tilastoinnista, ja kumpaa tilastointitapaa aiotaan käyttää jatkossa.

Tilastointitapojen eroja esiintyy mm. korko- ja lainakäsitteessä sekä raportointijoukossa. Johtopäätöksenä Suomen Pankki esittää, että "Euroopan Keskuspankin yritysten lainakannan keskkorko lienee varsin hyvin vertailukelpoinen kansallisen kanssa."

Edellä lausuttu huomioon ottaen Energiamarkkinavirasto käyttää vuotta 2003 ja sen jälkeisiä vuosia koskevissa päätöksissään Euroopan Keskuspankin määrittämällä tavalla tilastoitua yritysten lainakannan keskkorkoa. Vuotta 2002 ja sitä edeltäneitä vuosia koskevissa päätöksissä käytetään edelleen kansallisesti tilastoitua yritysten lainakannan keskkorkoa.

Tämä koskee nykyistä siirtohinnan kohtuullisuuden valvonnan ratkaisukäytäntöä. Vieraan pääoman tuoton

kohtuullisuuteen liittyvät kysymykset otetaan uudelleen harkittavaksi hinnoittelun valvontamenetelmän uudistuksen yhteydessä.

Lisätietoja Kari Lavaste, p. (09) 6220 3614.

Eriytetyt tilinpäätöstiedot vuodelta 2002

■ Sähkön jakeluverkonhaltijoiden ja toimitusvelvollisten sähkön vähittäismyyjien vuoden 2002 tilinpäätöstietojen mukaan verkkotoiminnan nettotulos oli 15,1 % (12,3 % vuonna 2001). Vastaavasti myyntitoiminnan nettotulos oli 0,3 % (-1,8 % vuonna 2001).

Vuonna 2002 sähkönmyyntitoimintaa harjoittavista 87 yhtiöstä tilikauden tulos oli lähes puolessa yrityksistä eli 38 yhtiössä tappiollinen. Verkkotoimintaa harjoittavista 115 yhtiöstä 12 yhtiön tilikauden tulos oli tappiollinen. Toimialan yhteenlaskettu liikevaihto oli viime vuonna 3,75 miljardia euroa, josta 62 % kertyi sähkönmyynnistä ja loput 38 % verkkopalveluista. Kasvua edellisvuoteen nähden oli sähkönmyynnin

puolella 10,5 % ja verkkotoiminnassa 3,8 %. Vastaavasti vuonna 2001 toimialan liikevaihto oli 3,47 miljardia euroa, josta 61 % kertyi sähkönmyynnistä ja loput 39 % verkkotoiminnasta.

Sähkön myyntitoiminta

	2002	2001
Liikevaihto/ milj euroa	2343	2120
Tilikauden tulos/ milj. euroa	129	43
Liiketulos- %	1,4	-0,5
Nettotulos- %	0,3	-1,8

Sähkön verkkotoiminta

	2002	2001
Liikevaihto/ milj euroa	1403	1351
Tilikauden tulos/ milj. euroa	158	113
Liiketulos- %	20,7	17,7
Nettotulos/- %	15,1	12,3

Liiketulos- % = liiketulos/liiketoiminnan tuotot yhteensä

Nettotulos- % = (liiketulos + rahoitus- tuotot - rahoituskulut - verot)/liiketoiminnan tuotot yhteensä

Lisätietoja Mari Sipola p. (09) 6220 3620.

Energia-alan sääntelyä koskeva konferenssi Roomassa lokakuussa

■ Italian sähkö- ja maakaasumarkkinoiden sääntelyviranomaisen Autorità per l'Energia Elettrica e il Gas toimii isäntänä lokakuun 5. - 9. päivänä järjestettävässä laajassa energia-alan sääntelyä käsittelevässä tilaisuudessa World Forum on Energy Regulation. Tilaisuuden keskeisiä tukijoita ovat Euroopan komissio, Euroopan sähkö- ja maakaasualan regulaattorijärjestö CEER, Kansainvälinen Energiajärjestö IEA, Maailmanpankki, World Energy Council WEC ja eri maanosien regulaattoriyhdistykset.

Tilaisuudessa käsitellään energia-alan sääntelyn uusia suuntauksia ja kokemuksia eri maiden sääntelyjärjestel-

mistä sekä sääntelyjärjestelmien vaikutusta sähkö- ja maakaasumarkkinoiden avaamiseen kansallisella ja alueellisella tasolla. Tilaisuuden ohjelma keskittyy energian saannin turvaamiseen, infrastruktuurin kehittämiseen, eri osapuolten oikeuksiin ja kuluttajan valinnanmahdollisuuteen.

Foorumi on tarkoitettu valvontaviranomaisille, energiapolitiikan tekijöille, energia-alan edustajille, kuluttajien etujärjestöille, tutkijoille, konsulteille, rahoitusalan edustajille sekä energia-alaa käsitteleville toimittajille. Lisätietoa tilaisuudesta on nettiosoitteessa www.energyforum2003.org.

Piirros: Anssi Keränen

henkilöstöuutisia:

■ Fil.maist. **Jukka Moisanen** on nimitetty atk-suunnittelijaksi 1.8.2003 lähtien.

■ Diplomi-insinööri **Johanna Haverinen** ylitarkastajaksi 1.9.2003 lähtien.

■ Varatuomari **Johanna Pakkala** lakimieheksi 1.8-31.12.2003 väliseksi ajaksi.

Energiamarkkinavirasto
Energiamarknadsverket

Viraston johto

Johtaja Asta Sihvonen-Punkka
Puh. (09) 6220 3616

Esikunta

Sihteeri Seija Hautamäki
Puh. (09) 6220 3610

Sihteeri Tuija Sell
Puh. (09) 6220 3622

Kamreeri Lilja Ögren
Puh. (09) 6220 3621

Sähkönjakelu

Ryhmäpäällikkö Antti Paananen
Puh. (09) 6220 3613

Lakimies Märten Hansson
Puh. (09) 6220 3617

Verkkoinsinööri Martti Hänninen
Puh. (09) 6220 3624

Ylitarkastaja Markku Kinnunen
Puh. (09) 6220 3621

Ylitarkastaja Kari Lavaste
Puh. (09) 6220 3614

Lakimies Anu Mikkonen
Puh. (09) 6220 36 26

Laskentaekonomi Mari Sipola
Puh. (09) 6220 3620

Kantaverkot ja maakaasu

Ryhmäpäällikkö Ritva Hirvonen
Puh. (09) 6220 3616

Lakimies Johanna Pakkala
Puh. (050) 4686 861

Ylitarkastaja Veli-Pekka Saajo
Puh. (09) 6220 3623

Ylitarkastaja Olli Saloranta
Puh. (09) 6220 3612

Ylitarkastaja Tapio Silvennoinen
Puh. (09) 6220 3619

Päästökauppaprojekti

Johtava lakimies Tuula Gottleben
Puh. (09) 6220 3618

Ylitarkastaja Johanna Haverinen
Puh. (050) 4686 866

Atk-suunnittelija Jukka Moisanen
Puh. (050) 4646 860

Palautekuponki:

**Leikkaa tästä ja postita tai faksaa
Energiamarkkinavirastoon
(09) 6221 911**

- Olen uusi tilaaja ja tilaan jatkossa veloituksetta Energiamarkkinavirasto tiedottaa-lehden
- Tilaan veloituksetta uusimman Energiamarkkinavirasto tiedottaa -lehden lisäkappaleita kpl
- Yhteystietoni ovat muuttuneet

Nimi _____

Yhteisö _____

Osoite _____

Energiamarkkinavirasto
maksaa postimaksun

Energiamarkkinavirasto

Vastauslähetys
Sopimus 00130/590
00003 Helsinki